

25.10.2007

PIR-2007-R-7-531

Lemminkäinen Oyj
Esterinportti 2
00240 HELSINKI

Viite Tampereen kaupungin lausuntopyyntö 9.2.2007 ympäristölupahakemuksesta Dnro YVI:5469/643/2002

Asia

PÄÄTÖS YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN SOVELTAMISESTA LEMMINKAINEN OYJ:N KOKONKALLION HANKKEESEEN

HANKKEESTA VASTAAVA

Lemminkäinen Oyj, Esterinportti 2, 00240 Helsinki

HANKE

Hankkeessa on suunniteltu otettavaksi ja murskattavaksi kallioaineksia yhteensä 815 000 kiintokuutiometriä noin 12,4 hehtaarin alueelta, keskimääräinen otto on 81 500 ja suurin ottomäärä on 120 000 kiintokuutiometriä vuodessa. Ympäristölupaa on haettu toistaiseksi voimassaolevaksi.

Kivenoton ilmoitettu vuosittainen määrä on 60 prosenttia YVA-asetuksen 6 §:n hankeluettelon luonnonvarojen otto ja käsittely 2b-kohdan mukaisesta hankkeesta. Lemminkäinen Oyj:n hankkeeseen kuuluu lisäksi asfalttiasema.

Alueelle sijoittuu asfaltin ja uusioasfaltin valmistusta sekä pehmeän asfalttibetonin valmistusta enintään 50 000 tonnia vuodessa, josta 10 000 tonnia olisi uusioasfalttia, ja uusioasfalttia murskataan alueella enintään 5000 tonnia vuodessa. Asfalttijätettä sekoitetaan 25 % tai 50 % asfalttimassaan. Asfaltin valmistusta on noin 500 tuntia vuodessa (100 tonnia tuotetta tunnissa) ja noin 21 tuntia viikossa (laskennallisesti 2 - 5 päivänä). Jätteenkäsittelyä (uusioasfaltin murskaus ja sulatus asfalttimassaan) olisi näiden tietojen mukaan noin 100–500 tonnia vuorokaudessa ja vuosittaiselle toiminta-ajalle laskettuna noin 30 tonnia vuorokaudessa. Asfaltin valmistuksessa käytetään lentotuhkaa, mikä on myös jätteenkäsittelyä.

Alueelle sijoitettavaksi suunniteltu murskauslaitos on suojausluokkaa B ja siirrettävä asfalttiasema suojausluokkaa A. Louhintaa ja murskausta oli alkuperäisessä suunnitelmassa noin 6 kuukautta ympäri vuoden. Hankkeesta vastaava ilmoitti muuttavansa toiminta-ajat vastamaan Kokonkallion maa-ainesluvan määräyksiä: poraus, räjäytys, louhintaa ja murskaus on kielletty 16.4.–31.8., aina viikonloppuisin perjantain klo 18 ja maanantain klo 7 välillä sekä syyskuussa klo 18 - 7 ja 1.10.–15.4. klo 22–7. Maa-ainesluvasta ei ilmene, että kiviaineksen lastausta ja kuljettamista olisi rajoitettu.

Maa-aineslupa ei koske asfalttiasemaa. Asfalttiasema on Kokonkallion alueella markkinatilanteen mukaan, ja viedään välillä pois. Asfalttiasemaa käytetään hakemuksen mukaan 1.5. - 30.11. (vrt. hakemuksen kohta 6:huhti-marraskuussa ja pääsääntöisesti) maanantaista perjantaihin klo 6 - 22.

Laitoksia sijoitetaan ja siirretään alueella ottotoiminnan edistymisen mukaan. Liitekuvien mukaan kivenotto aloitetaan suunnittelualueen pohjoisosasta siten, että otto etenee pohjoiskoillisuunnassa ottoalueen eteläosan korkeampaa kallioaluetta kohti. Suunnitelman mukaan ottoalueen reunoille eri suuntiin jää koillista lukuun ottamatta 6,5 - 25 metriä korkeat kallioseinämät. Varastointi sijoittuu tämän mukaan alueen pohjoisosaan metsäautotien molemmin puolin. Asfalttiaseman sijoittaminen esimerkiksi alueen pohjoisosaan voi olla hakemuksen liitteen mukaan mahdollista, ja se vastaa melumallinnusta ottosuunnitelman vaiheessa C.

Alueella varastoidaan vanhaa asfalttirouhetta (kivi/murskepohjaisella kentällä kuormausetäisyydellä asfalttiasemasta, jonka sijainti alueella muuttuu (ks. edellä), bitumia lämpöeristetyssä säiliössä, raskasta polttoöljyä kaksoiskuorellisissa säiliöissä ja muita öljytuotteita sekä muodostuvia ongelmajätteitä (jättesäiliöissä). Alueella ei pestä eikä huolleta autoja, mutta tankataan (tiivispohjaisella alueella).

Suunnittelualue ei ole pohjavesialuetta. Alin ottotaso on suunniteltu niin, että alueelle ei virtaa vesiä lähiympäristöstä eikä ottoa ole pohjaveden tasossa tai sen alapuolella. Mahdolliset sadevedet alueelta johdettaisiin metsäautotien sivuojaan ja sen kautta metsämaastoon.

Hankkeen liikennemäärät vaihtelevat keskimääräisen ja suurimman kiven ottomäärän ja asfaltin tuotannon mukaan. Raskasta liikennettä olisi keskimäärin 30 käyntiä (60 ajoa) ja lisäksi säiliöauto (bitumi, lentotuhka, polttoaine) arkisin klo 6–22 asfalttiaseman ja murskauslaitoksen toiminta-aikoina. Kiviainekuljetuksia on muinakin aikoina klo 6-18 välillä päivittäin, ja kaluston polttoainekuljetuksia. Reitti kulkee alueelta uutta metsäautotieyhteyttä länteen Peurannan metsäautotielle ja edelleen Pulesjärventielle. Liikennettä on Sorila-Pulesjärvi -tieosuudella noin 3 km Sorilasta päin, ja yhteys ottoalueella erkanee Pulesjärventiestä ennen Peurantajärveä. Ottoalueella on myös sisäistä liikennettä kuten kiviaineksen siirtelyä. Tieyhteyttä on alustavasti suunniteltu joko Kokonkallion länsipuolelta kiertäen siten, että lännen ja etelän suuntaan meluleviämistä estävää kalliorintamaa ei puhkaista tai suoraan kalliorintaman poikki.

Hankkeen sijaintialue ja alueella sijaitsevat vastaavat toiminnot

Lemminkäinen Oyj:n suunnittelema hanke sijaitsee Tampereella, noin 15 kilometriä keskustasta koilliseen. <http://www.tampere.fi/ytoteto/kartta/map?x=2499818&y=6830984&px=8.0&txt=Kokonkallio>

Asutus. Alueella on vakituista ja loma-asutusta Pulesjärventien ja Katusuontien varrella ja alueen järvien rannoilla. Hanketta lähin asutus (3 rakennusta) on Lassijärvellä noin 500–700 metriä kaakkoon alueelta, Kortejärvellä 2 rakennusta noin kilometrin etäisyydellä ja Pulesjärventien varrella lähimmät asunnot ovat noin 800 - 900 metrin etäisyydellä Peurantajärven lähellä. Noin 1,5 kilometrin etäisyydellä suunnittelualueesta on runsaasti asutusta (noin 40 rakennusta) ja 2–3 km etäisyydellä Pulesjärven rannoilla on vakituista ja vapaa-ajan ranta-asutusta (noin 45 rakennusta). Pulesjärven leirintäalue (avoinna 1.5. - 31.8.) sijaitsee noin 3 kilometrin etäisyydellä.

Maankäyttö. Hanke sijaitsee voimassa olevan Pirkanmaan 1. maakuntakaavan (29.3.2007) mukaan maa- ja metsätalousvaltaisella alueella, jolla on ulkoilun ohjaamistarvetta (026) ja rajoittuu maakuntakaavan retkeily- ja ulkoilualueeseen (VR 020). Retkeilyalueeseen kuuluva luonnonsuojelualue (SL 157) sijaitsee noin 2 km etäisyydellä. Maakuntakaavassa Kintulammen alueen poikki kulkee kaksi seudullisesti merkittävää ulkoilureittiä.

Alueella on jo aikaisemmin ollut vastaavia maankäytön varauksia. Seutukaavassa (1997) oli vastaavat varausmerkinnät, mutta maakuntakaavassa VR-alue on esitetty tarkemmin Tampereen kaupungin omistaman Kintulammen retkeilyalueen mukaisesti rajattuna ja ulkoilureittiyhteys Kaarinanpolun suuntaan on lisätty. Tampereen kaupunki on laatinut Kintulammen retkeilyalueelle hoito- ja käyttösuunnitelman (2007).

Sorilasta kääntyy alueelle johtava Pulesjärventie (kvl noin 1000 autoa vuonna 2005), jonka parantaminen mm. päällysteen uusiminen ja pahimpien routavaurioiden korjaaminen on ollut suunnitelmassa. Parantamisen suunnittelussa on ollut tiedossa raskas liikenne tiellä. Pulesjärventie on kapea. Kevyen liikenteen väylästä on suunnitelma Sorilasta 1,5 km:n osuudelle. Suunnitelman toteuttamisen ajankohdasta ei ole tietoa. Tästä eteenpäin ei ole kevyen liikenteen väylää, ja tienvarrella on kymmenisen taloa ennen Kokonkalliolle lähtevää tieyhteyttä.

Kintulammen retkeilyalue. Kintulammen retkeilyalue sijaitsee noin 20 km Tampereen keskustasta. Retkeilyalueen maapinta-ala on 637 hehtaaria ja siihen liittyvä vesialue on 20 hehtaaria. Alueen keskiosassa on 61 hehtaarin suojeltu Vattulan aarnialue. Metsäaluetta on 602 hehtaaria, josta 137 hehtaaria koostuu vanhoista metsistä. Kaupungin tavoitteena on laajentaa aluetta retkeilyalueen rajauksen parantamiseksi. Kintulammen retkeilyalueeseen kuuluu mm. Kintulammi, Ruutanajärvi, Saapaslammi, Ketolammi, Kaukaloinen, ja alue rajautuu osin Saarijärveen, Kortejärveen, Kaulamoiseen, Pitkäjärveen ja Iso-Päiväjärveen ja muita järviä laajempaan Pulesjärveen.

Kintulammen rannalla sijaitsee nykyisin maja 20 hengelle ja sauna, Kortejärven rannalla sijaitsee kaupungin vuosina 2002 - 2006 kunnostama Kortejärven tila ja lisäksi mm. Kaukaloinen rannalla on perinteinen nuotiopaikka. Kintulammen retkeilyaluetta kehitetään hoito- ja käyttösuunnitelman (2007) mukaan siten, että alueelle tulee lisää leirintäpaikkoja ja yhteensä noin 30 kilometriä erityyppisiä reitistöjä, jotka muodostavat eri pituisia rengasreittejä. Reitit on linjattu maisemallisesti ja luonnonoloiltaan vetovoimaisille paikoille. Talveksi tehdään latureittejä osalle kesäisiä polkureittejä. Ratsastus on sallittua osalla reittejä. Retkeilyalueen läpi ei linjata moottorikelkkareittiä eikä sallita maastoajoneuvolla ajoa. Alueella ei myöskään sallita kohtuutonta kulumista tai melua aiheuttavia tapahtumia. Kortejärven tila ja sen lähiympäristö hankkeen pohjoispuolella on suunniteltu liikuntaesteisille, koska maaston korkeuserot muualla ovat liian suuria.

Kintulammen retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisia polkureittejä, nuotiopaikkoja ja vuokramajoitusta sijaitsee suunnitelman mukaan hankkeesta länteen alle 1 ja 2 km etäisyydellä (Saapaslammi, Saarijärvi/suunniteltu palveluvarustus), luoteeseen noin 1 ja 2 km etäisyydellä (Ruutana/nuotiopaikka, Kintulammi/laaja palveluvarustus), pohjoiseen noin 1 km (Kortejärvi/pohjoisrannalla erityisryhmien palvelut) ja koilliseen noin 2 km etäisyydellä Pulesjärvi sekä pohjoiseen noin 2,5 ja 3 km etäisyydellä (Kaulamoinen/palveluvarustus ja Kaukaloinen/palveluvarustus). Polkureitistö kulkee lähimmillään noin 400 metrin etäisyydellä hankkeesta. Vattulan luonnonsuojelualue sijaitsee noin 2 kilometriä pohjoiseen. Hoito- ja käyttösuunnitelman mukaiset polkureitistöt, patikoinnin rengasreitit sekä huolletut leirintäpaikat opasteineen on tarkoitus toteuttaa vuosina 2007 - 2010. Kaikki suunnitelman mukaiset reitit on raivattu ja merkitty alueelle vuonna 2005. Lisäksi vuoden 2010 jälkeen toteutetaan maakuntakaavassa osoitetut ohjeelliset varaukset seudullisille ulkoilureiteille Pulkajärvelle Oriveden suuntaan ja Kangasalalle Kaarinan polulle.

Maisemaltaan Kintulammen alue on verraten pieniä korkeuseroja sisältävä laaja metsäalue, jota luonnehtii useiden lampien ja pienten järvien sekä soiden rikkoma mosaiikki. Mäkisemmillä paikoilla metsissä esiintyy paljasta kalliota. Vedenjakajaseudun suot ovat varsin karuja, samoin metsä kallioperän köyhyiden vuoksi.

Kintulammen alueen luontoselvitykset keskittyvät Vattulan luonnonsuojelualueeseen. Vattula on alueen ekologinen ydin, jonka luonnontilaisuus edellyttää ympärilleen tukialueita.

Muut toiminnot. Alueella toimii kaksi kivenottoaluetta ja kiinteä asfalttiasema sekä betoni- ja tiilijätteen murskaus. Lemminkäinen Oyj:n suunnitteilla oleva hanke ja nykyiset toiminnot sijaitsevat kaikki Tampereen kaupungin Kintulammen retkeilyalueen läheisyydessä. Kulku eri toiminta-alueille kulkee Sorilasta Pulesjärventietä ja siitä kolmea eri reittiä toiminta-alueille.

Lemminkäisen alueesta länteen noin 2,5 km sijaitseva maa-ainesotto alkoi vuonna 1997, ja 19.10.2004 kaupunki myönsi toistaiseksi voimassa olevan ympäristöluvan louhimolle ja murskaamolle yhteensä 1 500 000 kiintokuutiometrille 9,5 hehtaarin alueelta, keskimäärin 160 000 kiintokuutiometrille vuodessa. Melua ja pölyä aiheuttavaa toimintaa on rajoitettu lupamääräyksillä, jotta toiminnasta ei aiheutuisi haittaa asukkaille ja loma-asutukselle tai metsäkanalinnuille. Ottotoiminta ja murskaus on siten kielletty 16.4. - 31.8. ja viikonloppuisin, lisäksi toimintoja on rajoitettu muina aikoina. Kesällä on rajoituksia lastauksille ja kuljetuksille. Alue sijaitsee noin 600 metriä retkeilyalueen rajalta ja 800 metriä Saarijärven laavulta ja noin 2 kilometriä Kintulammen majalta ja Ruutanajärven nuotiopaikalta.

Läntisen ottoalueen läheisyyteen on vireillä ympäristölupahakemus betoni- ja tiilijätteen murskauksen jatkamiselle vuoden 2007 jälkeen. Lupaa haetaan 10 000 - 18 000 t/a vastaanotettavalle jätteen määrälle. Murskausta olisi siirrettävällä laitoksella (kapasiteetti 500 t/vrk) 1 - 2 kertaa vuodessa noin kuukauden kerrallaan, hakemuksen mukaan touko-, kesä- ja elokuussa maanantaista perjantaihin klo 7–18. Vastaanottoa ja välivarastointia olisi maanantaista perjantaihin klo 6 - 22. Lupaa haetaan vuoden 2012 loppuun. Jätteenkäsittelystä on teetetty meluselvitys ympäristölupahakemukseen lokakuussa 2007. Hankkeen 45 dB_{Aeq(7-22)} melualue ulottuu retkeilyalueen rajalle. Yhteisvaikutuksia läntisen kiventoton ja asfalttiaseman kanssa ei ole otettu huomioon melumallinnuksessa.

Läntisen ottoalueen eteläpuolella sijaitsee kiinteä asfalttiasema.

Lemminkäisen hankkeen pohjoispuolella noin 1,5 km etäisyydellä sijaitsevalta 5,5 hehtaarin alueelta on lupa ottaa ja murskata 31.12.2007 mennessä 370 000 kuutiota kalliota, josta on otettu 130 000 kuutiota. Alueelle on annettu 21.11.2006 uusi maa-aineslupa 350 000 kiintokuutiometrille 8,3 hehtaarin alueelta 31.12.2017 mennessä. Vuotuinen otto on enintään 50 000 kuutiometriä. Ympäristölupa (30.12.1997) on annettu toistaiseksi voimassaolevana, ja uuden ympäristöluvan tarve on Tampereen kaupungilla harkinnassa syksyllä 2007. Maa-ainesluvassa todetaan, että alueelta otettavan kiviaineksen kokonaismäärä on 480 000 kuutiometriä. Alue sijaitsee 450 metriä Kortejärven tilasta, noin 200 metriä Vattulan luonnonsuojelualueesta ja maakuntakaavan mukaisesta VR-alueen rajasta sekä noin 1 km Kaukaloisesta, 1,3 km Ruutanajärvestä ja yli 1,5 km Kintulammesta.

Kolme ottoaluetta sijaitsevat samalla alueella, mutta eivät muodosta yhtenäistä louhimoa tai ottoaluetta. Edellä olevien tietojen perusteella kolmelta erilliseltä alueelta voidaan ottaa yhteensä noin 181 000 - 330 000 kuutiometriä kiviaineksiä noin 30 hehtaarin alueelta vuosittain 7,5 kuukauden aikana. Lemminkäisen ja sitä lähinnä olevan pohjoisen hankkeen ottomäärä voi olla yhteensä 170 000 irtokuutiota vuodessa. Toimintojen laajuuden mukaan raskas liikenne voisi vastata YVA-asetuksen tarkoittaman kiven oton aiheuttamaa liikennettä osalla Pulesjärventietä.

Hankkeen ympäristö selvitykset ja niiden mukaiset ympäristövaikutukset

Kokonkallion maa-aineksen ottosuunnitelma, Luontovaikutusselvitys, Ramboll Finland Oy, 25.8.2006 on laadittu maa-aineslupahakemusta varten. Maa-aineslaki edellyttää, että ottotoiminnasta ei aiheudu luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista. Selvityksessä on todettu, että Poski-projektin (selvitys kiviaineisten oton ja pohjavesivarantojen hyödyntämisen yhteensovittamisesta) luontoarviointi ei ollut riittävä ja että vaikutusten merkittävyys paikallisiin, kansallisiin ja kansainvälisiin luonnonsuojelutavoitteisiin inventoitiin ja arviointiin kokonaan uudelleen.

Kokonkallion kallioalue, maa-aineksen otto ja murskaus, Ympäristömeluselvitys, Ramboll Finland Oy, 15.9.2006; Kokonkallio kallioalue, maa-aineksen otto ja murskaus, Pölyvaikutusten arviointi, 18.9.2006.

Kokonkallion hankkeesta tehdyt selvitykset eivät sisällä selvityksiä mahdollista yhteisvaikutuksista alueen muiden toimintojen tai niiden liikenteen kanssa.

Kintulammen retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelma, Sanna Junttanen, Timo Juuti, Tampereen kaupunki 2007. Suunnitelma on laadittu EU-rahoitteisena projektina 2002 - 2006 yli kolmenkymmenen yhteistyötahon kanssa. (<http://www.tampere.fi/tiedostot/5oeTS3qLn/Kintulampi.pdf>)

Hankkeen ympäristövaikutukset selvitysten mukaan

Luontovaikutusselvityksen mukaan hanke ei yhtä metsälain 10 § kalliokohteen tuhoutumis-talukuun ottamatta aiheuttaisi luonnonsuojelullisesti merkittäviä vaikutuksia ottoalueella tai sen lähiympäristössä. Metsälain kohteille ei ole annettu erityistä suojelustatusta tai suojelumerkintää. Selvityksessä viitataan metsäkeskuksen antamaan lausuntoon, jonka mukaan vastaavia koskemattomia kalliokohteita löytyy Pirkanmaalta tavallisesti paljon. Kalliokohteen häviäminen on luonnonsuojelun näkökulmasta vaikutukseltaan kohtalainen.

Selvityksen mukaan ottotoiminta ei merkittävästi vaikuta lähiympäristön luontokohteiden vesitalouteen tai vesistöihin kuten Saapaslampeen ja Lassijärveen.

Luontovaikutusselvityksen mukaan murskauksen pölyt (louhintaa/porausta ja asfalttiasemaa ei mainita raportissa) eivät *lieventävien toimenpiteiden toteutuessa* aiheuttaisi merkittäviä haitallisia vaikutuksia, kuten leviämistä kasvistoon suunnittelualueen lähiympäristössä. Raportissa merkittävien kielteisten vaikutusten lieventämistoimilla tarkoitetaan esimerkiksi laitoksen ja ottoalueen kastelua. Lisäksi toiminnassa käytettävää murskauslaitosta ja seulaa ei suositella sijoitettavaksi nyky suunnitelman mukaisesti, lähelle alueen pohjoisosasta vain 20 metrin etäisyydellä sijaitsevaa luonnontilaista nevaa eikä lounaassa 120 metrin etäisyydellä sijaitsevaa vähäpuustoista suota, vaan esimerkiksi alueen eteläosaan. Suositeltu sijoittaminen vähentäisi raportin mukaan myös öljyvuotojen riskiä luontoarvoille.

Selvityksen mukaan myöskään luonnonsuojelun kannalta merkittäviä meluhaittoja ei synny.

Selvityksen mukaan hanke palautetaan luonnontilaan jälkihoidolla ja sopeutetaan maiseen. Ottoalueen eteläpuolen metsätalousalue on aktiivisen hakkuun kohteena.

Hankkeen **pölyvaikutusselvityksen mukaan** hankkeen laitosten suojausluokkien mukaiset leijumien yhteisvaikutusalueet eivät ulotu lähimmän asutuksen alueelle (Lassijärvi). Selvityksen kuvan 3.1.2.1 mukaan murskausaseman pölyn ohjeellinen suojaetäisyys 300 metriä ulottuu retkeilyalueelle, ja samoin hengitettävien hiukkasten ohjearvopitoisuus alittuisi arviolta vasta 500 metrin etäisyydellä. Raja-arvojen suhteen ei ole esitetty arvioita. Tuulen suuntajakauman mukaan vuositason eniten pölyä leviää pohjois- ja koillisuuntaan, ja ottamisalueen ulkopuolella kasvillisuudelle aiheutuvia vaikutuksia on vaikea määrittellä tarkasti.

Hankkeen **ympäristömeluselvityksen mukaan** Kintulammen retkeilyalueen lähimmällä alueella melutaso ylittää kaikissa hankkeen vaiheissa 45 dB_{Aeq(7-22)}. Selvityksen mukaan oleellisia yhteisvaikutuksia pohjoissuunnassa sijaitsevan hankkeen kanssa ei olisi, ja todetaan sen toiminnan päättyvän. Yhteisvaikutusten *oleellisuutta* ei ole selitetty. Uuden tiedon mukaan toiminta jatkuu.

Meluselvitys kuvaa hankkeen vaikutuksia kolmessa hankkeen vaiheessa. Näissä ei ole mukana toiminnan ensimmäistä vaihetta, jossa ei ole vielä muodostettu melun leviämistä estävää kalliorintamaa. Avausvaihe kestää noin 3 - 4 viikkoa (10–20 000 t/vko). Avauksessa muodostetaan vähintään 50 x 50 metrin alue, jonne voidaan sijoittaa murskauslaitos. Avausvaiheen jälkeen kalliorinta voi estää murskausmelun etenemistä. Lopetusvaiheessa C ottoalueen laajuus on lopullinen ja kalliorintaukset eivät enää estä melun etenemistä kaikis-

sa suunnissa. Meluselvityksen täydennyksen mukaan kalliorintauksen puhkaisu tielinjausta varten lisää melua lähimmällä retkeilyalueen osalla.

Selvityksessä todetaan, että melualueiden laajuus määräytyy pitkälti porauksen melusta (kuvat 5 – 8) vaiheissa A ja B. Porausta on hankkeesta vastaavan mukaan noin 2/3-osaa päivittäisestä ja kokonaistoiminta-ajasta. Porausta on ennakkoon esimerkiksi 1 - 2 viikon ajan päivittäin ennen murskauslaitoksen tuloa ja porauslaitteisto siirretään alueelta toiseen kohteeseen kun tarpeellinen määrä on louhittu.

Rikotusta on aamulla muutamia tunteja ja tarvittaessa myöhemmin iltapäivällä uudelleen. Tällainen rikotusmelun toistuminen on yleisesti asukkaita häiritsevää. Rikotuksen ajoittaminen päivittäin yhtenäiseksi ajanjaksoksi on hankkeessa mahdollista.

Selvityksen mallinnuksessa ei otettu huomioon murskauksen tai rikotuksen impulssitekijää. Konsultin mukaan impulssimaisuus on havaittavissa toiminta-alueella, mutta vaikeasti jos lainkaan havaittavissa noin 500 metrin etäisyydellä. Metsän tai muun kasvillisuuden vaimennus ei ole mallin lähtöarvoissa, ja melulähteiden viereen on oletettu korkeat vallit.

Liikennemeluselvitys Tampereen kantakaupunkialueelle 30.9.2003, SCC Viatek. Selvityksen mukaan Tampereen hiljaisimmat alueet sijaitsevat Pohjois-Tampereella Aitolahti–Velaatta akselilla. Mittaustulokset vaihtelevat alueella 30 - 42 dB. Näiden mittausten (14.7.2003) mukaan Kintulammen bussipysäkillä ekvivalenttitaso oli 42 dB ja Pulesjärven leirintäalueen portilla 38 dB. Molempiin mittaustuloksiin sisältyi linnunlaulua. Varsinaiset hiljaiset alueet, joilla melutasot ovat alle 30 dB, sijaitsevat siten todennäköisesti kaupungin pohjoisissa kaupunginosissa. Suhteellisen hiljaisia taajamarakenteessa sijaitsevia alueita keskustan asukkaille ovat Kauppi-Niihaman ja Pyynikin alueet ja lähioissa eteläisen Tampereen virkistysalueet ja Teerivuorenpuisto. <http://www.tampere.fi/tiedostot/50ilNzefT/meluselvitys.pdf>

Tampereen kaupunki valmistelelee Liikennemeluselvitykseen perustuvaa meluntorjunnan toimintasuunnitelmaa.

Hankkeen melu ja melun yhteisvaikutukset alueen muiden toimintojen kanssa

Kintulammen retkeilyalueeseen ja asutukseen kohdistuva melu. Meluselvityksen ja melun ohjearvojen mukaan Lemminkäinen Oyj:n hankkeen aiheuttama päiväajan keskiäänitason $45 \text{ dB}_{\text{Aeq}(7-22)}$:n melualue ulottuisi noin kilometrin etäisyydelle tietyissä ottotoiminnan vaiheissa, ja yhdessä asfalttiaseman kanssa. Koilliseen melualue ulottuu noin 1,5 km etäisyydelle. Melumallissa on oletettu tietyt sijaintipaikat melulähteille. Melulähteiden sijainti voi käytännössä poiketa oletetusta, joten melualueet voivat ovat raportin kuvia laajempia.

Melumallinnusten tulokset perustuvat oletettuihin melulähteiden ja kivi-ainesvallien sijoitteluun suunnittelualueella eri aikoina, ja siten on ennakoitu ympäristöluvassa annettavia määräyksiä. Näitä ei ole ennakoitu tässä YVA-lain mukaisessa tarkastelussa, ja tältä osin meluhaittojen merkittävyys poikkeaa meluselvityksessä esitetystä.

Hankkeen melu on kuultavissa laajemmalla alueella kuin melumallin osoittamilla meluohjearvojen $45 \text{ dB}_{\text{Aeq}(7-22)}$:n mukaisilla alueilla. Melumallissa on laskettu hankkeen eri melulähteille keskiäänitasot koko työpäivän ajalle, mutta laitteiden käyntiaikana muodostuvat melutasot ovat korkeampia ja melualueet laajempia. Melun luonne on lisäksi häiritsevää Kintulammen retkeilyalueen (ja maakuntakaavan VR-alueen) tavoitteisiin nähden ja häiritseisi myös asutusta. Melun häiritsevyydessä ei ole tarkasteltu esimerkiksi meluisimman tunnin keskiäänitasoja ns. huipputuntien melualueita, mikä kuvaisi hiljaiselle alueelle kohdistuvan meluhaitan merkittävyyttä. Hanke sijaitsee välittömästi retkeilyalueen vieressä, mikä on peruste ottaa huomioon melun iskumaisuus (impulssimaisuus) suositusten mukaan (YM:n moniste 88/2002).

Lemminkäinen Oyj:n hankkeen meluhaittoja on selvitetty mallilla toiminnan elinkaaren eri vaiheissa lukuun ottamatta avausvaihetta. Avausvaiheessa noin kuukauden aikana melu etenisi esteettä ja melualueet olisivat laajempia (muiden kuin porauksen osalta) kuin meluselvityksessä on esitetty. Lopetusvaiheessa murskauksen melu pääsee etenemään voimakkaammin asutuksen suuntaan ja länteen retkeilyalueelle sekä rikotuksen melu suuntautuu enemmän pohjoiseen Kortejärven suuntaan. Alustavasti suunniteltu tieyhteys Kokonkallion länsipuolitse lisäisi liikenteen meluhaittaa Kintulammen alueen raja-alueella. Vaihtoehtoinen tieyhteys etelärintauksen poikki ei mallinnuksen mukaan juuri vaikutta melualueeseen asutukseen päin.

Alueen muiden ottoalueiden ja kiinteän asfalttiaseman meluhaittoja ei ole mallinnettu. Ainoastaan jätteenmurskauksen yksinään muodostama melualue on mallinnettu. Alueen kolme melualueetta sijaitsevat länsi-itäsuunnassa, kaarella suhteessa retkeilyalueen eteläosaan, ulottuen Saarijärven tienoilta Pulesjärvelle.

Pohjoisimman ottoalueen melu kuuluu mielipiteen (lännessä sijaitsevan maa-ainesottolupaan 19.10.2004 kirjattu) mukaan Pulesjärven rannalle, noin 5 km etäisyydelle, ja mielipiteessä melua kuvataan sanoin, kuuluu kuin asunnon vieressä kuin ratapiha. Melun liittyminen kyseisen ottamisalueen vaiheeseen ei ilmene. Hankkeen melu pääsee tai on päässyt ilmeisesti leviämään läheisen etelä-pohjoissuuntaisen pitkänomaisen Pulesjärven vuoksi.

Käytettävissä olevat tiedot eri ottoalueiden meluhaitoista ovat puutteelliset niiden merkittävyyden arviointiin. Kokonkallion ja pohjoisen hankkeen kivenottoalueet saattavat muodostaa osin päällekkäisen melualueen Lemminkäinen Oyj:n suunnittelualueesta pohjoisen ja koilliseen välille. Tämä alue on osin maakuntakaavan VR-alueella ja Pulesjärventien läheisyydessä on asutusta. Mahdollinen Kortejärven tilaan ja Kortejärveen kohdistuva yhteisvaikutus on käytettävissä olevilla tiedoilla epäselvää.

Läntisen ottoalueen murskauksen melu ei aikaisempien melumittausten perusteella arvioituna ylitä lähimpien järvien rannoilla melutason ohjearvoja, mutta on kuitenkin kuultavissa lomiasunnoilla. Uusi murskaustoiminta sijaitsee kolme ensimmäistä toimintavuotta entisessä louhimossa ja siirretään uuden louhoksen muodostaman meluesteen viereen myöhemmin. Melumittaukset kuvaavat meluhaittoja kuitenkin vain murskauksen osalta ja ilmeisesti louhimoon sijoitetun laitoksen melua. Porauksen melua ei selvitetty, ja meluselvitystä koskien seitsemää seuraavaa vuotta ei ole lupakäsittelyssä vaadittu. Murskauksen melu pääsee leviämään alueelta nykyisin selvimmin etelään johtavaa tietä pitkin, ja pohjoiseen enemmän kuin itään tai länteen topografian vuoksi. Etelässä sijaitsevan asfalttiaseman melu tulee lupa-asiakirjojen mukaan vallitsevaksi 500 metrin etäisyydellä. Ainakin kolmen ensimmäisen toimintavuoden ajan murskauksen melun osalta toiminnan meluhaitta on siten vähäisempää kuin Lemminkäinen Oyj:n hankkeesta. Porauksen melu etenisi kuitenkin esteettä retkeilyalueen suuntaan. Puutteellisten meluselvitysten vuoksi retkeilyalueeseen kohdistuvaa porauksen tai kaikkien toimintojen yhteisvaikutusta ei voida riittävästi arvioida. Lännessä sijaitsevan jätteenmurskauksen melu ulottuu melumallinnuksen mukaan retkeilyalueen rajalle, ja yhteismelutasot läntisen kivenottamon ja asfalttiaseman kanssa voivat ulottua siten laajemmin retkeilyalueelle.

Pohjoinen ja läntinen ottoalue toimivat jatkoluville ja jatkavat, tai ainakin aloittavat, toimintaa aikaisemmin muodostuneen murskaus-, rikotus- ja työkoneiden melun etenemistä estävän kalliosyvänteen suojassa. Käytettävissä olevien tietojen perusteella ei voida ennakoita tai olettaa, miten suojaavia kallioseinämiä tulevaisuudessa louhittaisiin pois. Mahdollisia yhteisvaikutuksia ei tässä tarkastella ajallisesti siten nykyisiä ottolupia pidemmälle.

Kalliorintausten päälle sijoitettavien porausten melut pääsevät etenemään laajimmalle alueelle. Lemminkäinen Oyj:n porauksen melumallinnuksen mukaan yksistään porauksen muodostama $45 \text{ dB}_{\text{Aeq}(7-22)}$:n melu ulottuu noin 750 metrin etäisyydelle ottoalueen reunoilta. Sen mukaan kaikkien ottotoimintojen melualueet ulottuisivat Kintulammen retkeilyalueelle ilman lie-

ventämistöimii. Lisäksi porausten ja muiden toimintojen käyntiaikojen mukaiset keskiäänitasojen $45 \text{ dB}_{\text{Aeq}(7-22)}$:n yhteismelutasot ulottuisivat vielä etäämmälle hankealueista. Toimintojen melut olisivat sen perusteella selvästi kuultavissa Kintulammen retkeilyalueen etelä ja itäosissa hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisilla keskeisillä alueilla.

Alueen kaikkien ottoalueiden ottamistoiminnat on kielletty huhti–elokuussa maa-ainesluvuissa ja asfalttiaseman ja maa-aineslupaan kuulumattomia toimintoja on rajoitettu hieman suppeammin ympäristöluvuissa. Yhteisvaikutuksia voisi siten esiintyä todennäköisimmin syksyn ja kevään välisenä aikana, 7,5 kuukauden jaksolla.

Asutukseen kohdistuva liikennemelu. Lupamääräykset toiminta-ajoista eivät koske lastauksia ja kuljetuksia, joten raskaan liikenteen yhteisvaikutuksia voisi olla myös kesällä Pulesjärventiellä ainakin noin 3 km:n matkalla Sorilan ja Peurantajärven välillä. Jätteenmurskaus on nykyisessä ympäristöluvassa kielletty vain heinäkuussa ja viikonloppuisin, ja vireillä olevassa lupahakemuksessa haetaan edelleen samaa toiminta-aikaa.

Kintulammen retkeilyalue on todettu hiljaiseksi alueeksi kaupungin meluselvityksessä heinäkuussa 2003. Retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelmissa on mainittu ongelmina ja uhkina rauhallisten ja hiljaisten alueen osien katoaminen ja väheneminen. Nykyiset ja suunniteltu kivenottoalue mainitaan häiriötekijöinä.

Hankkeen maisemavaikutus ja yhteisvaikutus vastaavien toimintojen kanssa

Lemminkäisen suunnittelualue sijoittuu laajahkolle kallioharjanteiden, useiden järvien ja pie-nehköjen soistumien muodostamalle ylängölle. Hankealueelta on erämaamainen näkymä useaan eri suuntaan. Hankkeella ei olisi merkittäviä vaikutuksia yksittäisenä kallioaineksen ottoalueena, jos arvioidaan yksittäistä hanketta maa-aineslain käyttämillä kriteereillä. Kokonkallion maisema-arvojen puolesta on aikaisemmin jätetty maa-aineslupan yhteydessä yli 300 henkilön allekirjoittama muistutus.

Kolme kivenottoaluetta sijoittuvat Kintulammen retkeilyalueen ja suunniteltujen ulkoilureittiyhteyksien läheisyyteen. Lemminkäinen Oyj:n hankealue sijoittuu Kangasalalle suuntautuvan yhteyden kohdalle ja retkeilyalueen rajalle. Lemminkäinen Oyj:n hanke aiheuttaisi uuden maisemahaitan, joka näkyisi retkeilyalueelta. Läntinen ottoalue, kiinteä asfalttialue ja jätteenkäsittely sijaitsevat toisen, retkeilyalueelle ja Kintulammelle johtavan tien varteen. Alueelle johtaa hoito- ja käyttösuunnitelman mukaan kolme muutakin tieyhteyttä, jotka yhdistyvät polkureitteihin. Alueen metsämaisemaa ovat muuttaneet ja muuttavat lisäksi MU-alueen metsähakkuut.

Kaikki ottoalueet maisemoidaan toiminnan päätyttyä. Lemminkäinen Oyj on hakenut ympäristölupaa kuitenkin toistaiseksi voimassa olevaksi, mikä aiheuttaa epävarmuutta maisemavaikutusten keston kannalta. Yleinen käytäntö on, että ottoalueille haetaan jatkolupia tai uusia lupia. Siten alueen ottoalueille mahdollisesti haetut jatko-/ uudet luvat aiheuttavat epävarmuutta maisemavaikutusten keston, ja lisäksi lopullisten ottoalueiden laajuuteen. Lemminkäisen ottoalueen tai ottoalueiden yhteisvaikutusta maisemaan erityisesti Kintulammen retkeilyalueen kannalta ei siten varmuudella voi kuvata lyhytaikaiseksi maisemoinnista huolimatta. Kokonkalliosta otettavissa oleva kiviaines on esitetty kokonaisuudessaan Lemminkäinen Oyj:n ottosuunnitelmassa, ja maisemamuutoksen laajuus on siten tiedossa.

Maisemointi. Maisemointi esitetyn suunnitelman mukaan on osa hankkeen elinkaarta. Maisemointisuunnitelman toteutuminen on olennainen arvioitaessa hankkeen vaikutusten palautuvuutta. Maisemoinnin jälkeen maisema hankealueella ja muilla ottoalueilla vastaa noin viiden vuoden kuluttua vastaavan ikäistä metsähakkuuaukiota ja noin 15 - 20 vuoden kuluttua metsäaluetta. Maisemointi palauttaa maaston turvallisiksi retkeilijöille ja muodostaa suojakerroksen pohjavesille. Maisemointi ei palauta suunnittelualueen luontoarvoja entiselleen.

Hankkeen vaikutukset maankäyttöön ja ihmisiin sekä yhteisvaikutukset vastaavien toimintojen kanssa

Maakuntakaavassa on osoitettu Kintulammen retkeilyalue VR-merkinnällä ja osa SL-merkinnällä sekä seudullisesti merkittävä tai kehitettävä ohjeellinen polku- ja tai latureitti ulkoilureitti-merkinnällä. VR-alueen virkistyskäyttö tukee kansanterveyttä pitämällä yllä fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia, ja edistää maakunnan asuin- ja elinympäristöjen viihtyisyyttä keskittämällä ja ohjaamalla asukkaiden ulkoilun virkistykseen kunnostetuille alueille.

Maakuntakaavan toteuttamisen tulisi perustua valtion tai kunnan laatimaan käyttösuunnitelmaan, jossa osoitetaan mm. ulkoilureitit, tukikohdat ja majoitusalueet. Tampereen seudun kunnat ovat osoittaneet maankäytössään virkistysalueita, jotka jo osin toteuttavat maakuntakaavan VR- ja MU-alueita. Maakuntakaavassa lähtökohtana on ollut Pirkanmaan Virkistysalueyhdistyksen laatima Pirkanmaan virkistysalueiden toteutuneisuus -selvitys (2002). Virkistysalueyhdistyksen internet-sivuilla mainitaan Tampereen osalta Kaupin urheilupuisto ja Kauppi-Niihaman ulkoilualue, Kintulammen retkeilyalue ja Pyyntikki. Näistä Kintulammi on merkitty maakuntakaavassa VR-alueeksi. Maakuntakaavaan merkitty toinen, erämaamaisuudeltaan vastaava, Pukalan alue (VR015) sijaitsee Orivedellä.

Tampereella, kaupungin omistamalla alueella sijaitseva Kintulammen retkeilyalue on tarkoitettu pääasiassa tamperelaisten käyttöön, mutta kohderyhmään kuuluvat myös luonto- ja matkailuyritykset. Kortejärven tila on varustettu erityisesti liikuntaesteisille. Tampereen seudulla ei ole vastaavaa yhtenäistä erämaamaista retkeilyyn osoitettua aluetta, ja lisäksi hoito- ja käyttösuunnitelma on tavanomaista laajempi mukaan lukien varustus liikuntaesteisille. Kintulammen maja on käytössä myös talviaikaan.

Kintulammen retkeilyalueeseen rajautuva Kokonkallion ottoalueen haitalliset ympäristövaikutukset ulottuvat retkeilyalueelle. Yhteisvaikutukset muiden retkeilyalueen läheisyydessä sijaitsevien vaikutuksiltaan samanlaisten toimintojen kanssa heikentäisivät edelleen maakuntakaavan virkistystavoitteiden toteuttamista Tampereen kaupungin laatiman hoito- ja käyttösuunnitelman mukaan arvioituna erityisesti retkeilyalueen etelä- ja itäosissa.

Pirkanmaan 1. maakuntakaavan ei vielä selvitetty ja merkitty laajoja hiljaisia alueita. Tampereen kaupunki on omassa retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelmassa tavoitellut mahdollisimman häiriötöntä noin 650 hehtaarin aluetta taajaman ulkopuolella. Alueen lähellä sijaitsevat teolliset toiminnot aiheuttavat todennäköisesti hiljaiseksi todetussa ympäristössä häiritsevää melua retkeilyalueelle.

Kintulammen retkeilyalue sijaitsee julkisen liikenteen käyttömahdollisuus huomioon ottaen hyvin tamperelaisten saavutettavissa. Seudulliset ulkoilureittiyhteydet naapurikuntiin todennäköisesti ohjaavat retkeilyalueelle myös Tampereen seudun muita asukkaita. Haitalliset ympäristövaikutukset, erityisesti häiritsevä melu, kohdistuu retkeilijöiden lisäksi retkeilyalueen ja sen ympäristöalueiden vakituiseen ja loma-asutukseen. Yleisen mielipiteen mukaan Kokonkalliolla on maisema-arvoa alueen asukkaille tai alueella liikkuville. Raskasliikenne Pulesjärventiellä heikentää liikenneturvallisuutta ja aiheuttaa asukkaissa turvattomuutta.

ASIAN KÄSITTELY

Asian vireille tulo. Tampereen kaupunki kuulutti Lemminkäinen Oyj:n Kokonkallion ympäristölupahakemuksen ja sai lupahakemuksesta kaksi muistutusta, joissa esitettiin mm. YVA-menettelyn soveltamista hankkeeseen. Kaupungin ympäristö- ja rakennusjaosto pyysi ympäristökeskukselta 2.3.2007 lausuntoa YVA-menettelyn soveltamisesta yksittäistapaukseen.

Hankkeesta vastaavan kuuleminen. Hankkeesta vastaavan Lemminkäinen Oyj:n (8.6.2007) arvion mukaan kolmelta eri alueelta vuosittain otettava kivimäärä olisi keskimäärin alle 200 000 kiintokuutiometriä eli alle YVA-asetuksen kokorajan eikä Kokonkallion hankkeen vaikutukset yksistään vaatisi YVA-menettelyä ja lupamääräysten toiminta-aikojen rajoitukset keskittävät eri toimintojen melujen esiintymistä samaan aikaan. Hankkeesta vastaava ilmoitti muuttavansa hankkeen kuvausta (ympäristölupahakemusta) vastaamaan Kokonkallion maa-aineslupaa ja täsmensi tietoja hankkeesta meluselvityksen lähtökohtana.

Asian muu aikaisempi käsittely. Tampereen ympäristölautakunta hylkäsi Lemminkäinen Oyj:n ympäristölupahakemuksen Kokonkallion hankkeelle vuonna 2004. Vaasan hallinto-oikeus kumosi kaupungin päätöksen ja palautti asian lautakunnalle, ja Korkein hallinto-oikeus ei muuttanut hallinto-oikeuden päätöstä toukokuussa 2006. Lemminkäinen Oyj teetti edellä mainitut ympäristöselvitykset päätösten jälkeen ja muutti hankkeen liikennöintireittiä.

Hankkeen ympäristövaikutuksia on tarkasteltu ympäristönsuojelulain tarkoittamalla tavalla aiemman ympäristölupahakemuksen käsittelyssä ja siihen liittyvissä valitusmenettelyissä. Asiakirjoista ilmenee ympäristönsuojelulain osalta Tampereen kaupungin ympäristölautakunnan ja liikuntatoimen aikaisempi kanta hankkeen ympäristövaikutuksiin. Ympäristölautakunta perusteli hakemuksen hylkäämistä vuonna 2004 pilaantumisella, joka ilmenee ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymisenä. Ympäristölautakunnan mukaan (19.11.2004) "Kintulamman alue on lähialueineen merkittävä seudullinen virkistysalue, jonka merkitys tulee lähitulevaisuudessa korostumaan entisestään. Virkistyskäyttöön kuuluu luonnollisena osana elämykset luonnontilaisessa tai luonnontilaisen kaltaisessa ympäristössä. Esimerkiksi suuret metsähakkuut tai kalliolouhimot sekä toisaalta alueelta kantautuva raskaan liikenteen melu vähentävät merkittävästi elämyksellisyyttä ja täten alueen virkistyskäyttöä". Kaupungin mukaan ympäristölle aiheutuvan haitan määrää arvioitaessa on otettava huomioon myös muiden louhimoiden Kintulamman retkeilyalueelle aiheuttama ympäristökuormitus. "Kintulamman alue on tarkoitettu eräretkeilyn kaltaiseen virkistyskäyttöön samalla, kun alue on lähellä kaupunkia ja tavoitettavissa julkisin liikennevälinein". Tampereen liikuntatoimen kanta hankkeen ympäristövaikutuksista ilmenee vastineesta Vaasan hallinto-oikeudelle (VHAO 31.10.2005 nro 05/03971): Toiminta häiritsee vakavasti alueen virkistyskäyttöä melu-, pöly- ja liikennehaitoin, turmelee maisemallisesti Kokonkallion ja koko alueen ja uhkaa vaarantaa vesien laadun, ja alueen eläimistö ja kasvusto tulevat kärsimään.

Lemminkäinen Oyj:n hankkeen ympäristövaikutuksia on tarkasteltu maa-aineslain tarkoittamalla tavalla maa-ainesluvassa ja siihen liittyvien valitusmenettelyissä. Maa-aineslaki ei edellytä yhteisvaikutusten tarkastelua alueen muiden hankkeiden ympäristövaikutusten kanssa. Uuteen käsittelyyn palautetun maa-ainesten ottamislupahakemuksesta jätettiin 9.5.2005 muistutus, jossa esitettiin YVA-lain mukaisen arviointimenettelyn soveltamista alueen hankkeiden yhteisvaikutusten ja erityisesti Pulesjärven liikenteen aiheuttamien yhteisvaikutusten perusteella. YVA-lain 4 ja 6 §:n soveltamisesta yksittäistapauksesta ei ole otettu tällöin yhteyttä Pirkanmaan ympäristökeskukseen. Tampereen kaupungin 19.12.2006 myöntämällä maa-ainesluvalla saa ottaa kalliota vuosittain keskimääräinen 85 000 kiintokuutiometriä ja yhteensä 815 000 kiintokuutiometriä kiveä vuoteen 31.12.2016 mennessä 12,4 hehtaarin alueelta.

Pirkanmaan ympäristökeskus ei ole ottanut YVA-lain tarkoittamana viranomaisena kantaa YVA-menettelyn soveltamiseen edellä mainittujen lupamenettelyjen yhteydessä.

RATKAISU

Pirkanmaan ympäristökeskus päättää, että YVA-menettelyä tulee soveltaa Lemminkäinen Oyj:n Kokonkallion kiven ottoon, murskaukseen ja asfalttiasemaan.

Perustelut

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVAL) 4 §:n mukaan arviointimenettelyä sovelletaan asetuksella tarkemmin säädettyihin hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joista Suomea velvoittavan kansainvälisen sopimuksen täytäntöön paneminen edellyttää arviointia taikka joista saattaa aiheutua merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia Suomen luonnon ja muun ympäristön erityispiirteiden vuoksi.

Lain 4 § 2 ja 3 momenttien mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin edellä tarkoitettuun olennaiseen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, arviointia edellyttävien hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Harkittaessa lain mukaan vaikutusten merkittävyyttä yksittäistapauksessa otetaan lisäksi huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne.

YVA-asetuksen hankeluettelon mukaan arviointimenettelyä sovelletaan kiven ottoon, joka on vähintään 200 000 kiintokuutiometriä vuodessa tai jonka ottoalue on yli 25 hehtaaria. Lemminkäinen Oyj:n kiven otto -hanke ei ole kooltaan YVA-asetuksen 6 § hankeluettelon tarkoittama hanke. Alueen kolmen kivenottoalueen pinta-ala ylittää yhteensä 25 hehtaarin pinta-alan, mutta hankkeet eivät muodosta yhtenäistä louhimoa tai ottoaluetta.

Kokonkallion hankkeen kiven otto ja käsittely on 60 prosenttia YVA-asetuksen 6 § hankeluettelon hankkeen koosta. Kokonkallion ja pohjoinen kiven otto -hanke sijaitsevat meluhaittojen kannalta suhteellisen lähellä toisiaan samalla alueella. Ne muodostavat todennäköisesti laajuudeltaan 45 dB_{Aeq(7-22)} melualueen, joka vastaa vähintään hankeluettelon hankkeen aiheuttamaa melun vaikutusaluetta. Näiden kiven otto -hankkeiden ottomäärä vastaa yhteensä 85 prosenttia hankeluettelon hankkeen koosta, joten keskiäänitason muodostaman yhteismelualueen vuosittainen kesto olisi tämän perusteella hieman lyhyempi kuin hankeluettelon hankkeesta aiheutuvan melun kesto. Toisaalta Kokonkallion hankkeen asfalttiasema pidentää melun kestoa. Yhteisvaikutuksia aiheutuu todennäköisesti lisäksi Kokonkalliosta länteen sijaitsevan, kiven otton, jätteenkäsittelyn ja asfalttiaseman muodostaman, toisen yhteismelualueen kanssa, joka sijaitsee suhteellisen lähellä.

Kaikki alueen hankkeet aiheuttavat pölyhaittoja, mutta yhtenäisen vaikutusalueen muodostuminen ei ole todennäköistä ja vaikutusalueet eivät todennäköisesti merkittävästi ulotu retkeilyalueelle. Kokonkallion hankkeen pölyhaitat heikentävät lähimmän asutuksen ilmanlaatua, mutta ohje- ja raja-arvojen ylittyminen ei ole todennäköistä. Epävarmuutta on kuitenkin ohjearvoon verrattavan pienhiukkaspitoisuuden arvioissa Lassijärven loma-asunnon osalta. Kiven otton pölyhaittojen kesto olisi todennäköisesti hankeluettelon ympärivuotista hanketta lyhyempi, vaikka asfalttiasema ja siihen liittyvät varastointi ja lastaukset sekä kuljetukset lisäävät pölyhaittoja. Asfalttiaseman koko toiminnan osuus ympäristöön muodostuvista pienhiukkaspitoisuuksista on epävarma.

Kolmen kiven otto -hankkeen ja muiden hankkeiden vuosittaiset kuljetukset voivat aiheuttaa yhdessä vaikutuksia, jotka vastaavat hankeluettelon kiven otto -hankkeen liikennevaikutuksia Pulesjärventiellä.

Kokonkallion kiven otto ja asfalttiasema aiheuttavat pohjoisen kiven otto -hankkeen kanssa todennäköisesti laajuudeltaan ja kestoltaan melualueen, joka on rinnastettavissa YVA-asetuksen hankeluettelon kiven otto -hankkeeseen.

YVA-lain tarkoittamia todennäköisiä haitallisia merkittäviä vaikutuksia tarkasteltaessa ei ennakoida hankkeelle lupapäätöksissä määrättäviä lieventämistoimia. Kokonkallion hankkeelle haetaan toistaiseksi voimassa olevaa ympäristölupaa. Hankkeesta vastaavan hankekuvauksen mukaan murskausta ja louhintaa ei olisi huhtikuun puolivälistä elokuun loppuun tai viikonloppuisin eikä asfalttia murskata ja valmisteta talvella, mutta muutoin toiminta olisi ympärivuotista. Ympäristökeskuksen päätöksen hankekuvauksessa on otettu huomioon ympäristölupahakemuksessa ilmoitetut laitosten suojausluokat. Muita edellä mainituissa selvityksissä suositeltuja tai niiden johtopäätöksiin sisältyviä oletuksia lieventämistoimista ei ole otettu huomioon. Päätöksessä on otettu huomioon, että hankkeen elinkaaren aikana sen ympäristövaikutukset muuttuvat toimintavaiheen mukaan ja että elinkaari päättyy ottoalueen maisemointiin.

Hankkeen haitalliset ympäristövaikutukset kohdistuvat Tampereen kaupungin Kintulammen retkeilyalueen nykyiseen ja suunniteltuun laajempaan virkistyskäyttöön, alueen vakituiseen ja vapaa-ajan asutukseen sekä lähialueen luontoarvoihin. Haittojen merkittävyyttä (laajuus, kesto, voimakkuus) lisää hankkeen todennäköiset yhteisvaikutukset kahden alueella sijaitsevan kiven otto -hankkeen, jätteenkäsittelyn ja kiinteän asfalttiaseman kanssa.

Päätöksessä melun merkittävyyteen vaikuttaa melun keskiäänitason ja melun häiritsevyyden kohdistuminen. Häiritsevyyden merkittävyydessä on otettu huomioon alueen todettu hiljaisuus ja taustäänitasosta todennäköisesti selvästi erottuvat melutapahtumat.

Melu kohdistuu laajan väestön ympärivuotiseen virkistyskäyttöön osoitettuun Kintulammen retkeilyalueeseen, joka on erämaamaisuudeltaan ja hoito- ja käyttösuunnitelmaltaan muista Tampereen virkistysalueista poikkeava alue ja hyvin väestön saavutettavissa. Retkeilyalueen itäosaan todennäköisesti muodostuva yhteismelualue saattaa voimistaa melua maastoltaan liikuntaesteisille ensisijaisesti soveltuvaan Kortejärven tilaan ja sen lähiympäristöön.

Melumallinnusten mukaan Kokonkallion hankkeen aiheuttamat valtioneuvoston päätöksen mukaiset $45 \text{ dB}_{\text{Aeq}(7-22)}$ melutason ohjearvot ylittyvät Kintulammen retkeilyalueella ja melualue ulottuu lähimpään loma-asutukseen. Melu kohdistuu retkeilyalueella hoito- ja käyttösuunnitelman mukaiseen palveluvarustukseen ja jo osin toteutettuun polkureitistöön. Kokonkallion hanke ja pohjoinen hanke muodostavat karttatarkastelun perusteella retkeilyalueen alueen itäosaan todennäköisesti noin 3 kilometrin pituisen yhtenäisen melualueen, josta karkeasti arvioituna noin 130 – 215 hehtaaria kohdistuu retkeilyalueeseen (650 ha). Kun otetaan huomioon nykyisin retkeilyalueen länsipuolella sijaitsevien hankkeiden yhteismelualue, retkeilyalueen pohjoisosa ja sen palveluvarustus eivät todennäköisesti sijaitse eri hankkeiden $45 \text{ dB}_{\text{Aeq}(7-22)}$:n melualueilla (Kintulampi, Kaulamoinen, Kaukaloinen).

Eri puolilla aluetta sijaitsevat melualueet todennäköisesti yhdessä pidentävät päivittäistä tai vuosittaista aikaa, jolloin meluhaittaa kohdistuu retkeilyalueeseen. Lisäksi päätöksessä on otettu huomioon yhteisvaikutuksen kohdistumiseen liittyvä ominaisuus, että Kintulammen retkeilyalueen etelä- ja itäosien suunnitellussa polkureitistössä voisi joutua etenemään virkistysalueella melualueelta toiselle.

Maakuntakaavan ohjeellinen maankäytön tavoite ohjata alueen käyttöä virkistykseen voisi toteutua todennäköisimmin Kintulammen pohjoisosan alueen osalta. Melun häiritsevyyden laajuuteen liittyy kuitenkin epävarmuus, ulottuvatko hiljaisesta keskiäänitasosta selvästi erottuvat teolliset äänet pohjoisosiinkin.

Tampereen kaupungin Kintulammen hoito- ja käyttösuunnitelman mukaan retkeilyalue on suunniteltu ja varusteltiin ympärivuotiseen käyttöön ja alueen luonne on hiljainen erämaaisuus. Retkeilyalueen hiljaisuuden säilymistä ei käytettävissä olevien tietojen perusteella voi varmuudella todeta. Retkeilyalue olisi hiljaisin huhtikuun puolivälistä elokuun loppuun ja viikonloppuisin. Epävarmuutta aiheuttaa, että lastausten ja kuljetusten, asfalttiasemien tai jätteenkäsittelyn toimintaa ei ole rajoitettu vastaavina aikoina. Muina aikoina retkeilyalueen etelä- ja itäosissa melutasot eivät olisi selvästi alle ohjearvojen, mitä tavoitellaan hiljaisilla alueilla. Kokonkallion hanke heikentää todennäköisesti merkittävästi maankäytöllä välillisesti tavoiteltujen myönteisten terveysvaikutusten toteutumista.

Hankkeen maisemahaitat kohdistuvat Kintulammen retkeilyalueeseen, koska suunnittelualue sijaitsee retkeilyalueen rajalla ja sinne johtavan metsäautotieyhteyden kohdalla, joka jatkuu retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelman polkureittinä. Suunnittelualueen maisemaa ei voida palauttaa entiselleen, mutta maisemoinnilla ottoalueen maisemahaitat saadaan oleellisesti korjattua vastaamaan metsähakkuualueutta noin viidessä vuodessa ja metsäistä aluetta aikaisintaan noin 15 - 20 vuodessa. Maisemahaittojen keston liittyy epävarmuutta. Haitat voivat olla arvioitua pitkäaikaisempia, mikäli ottoajalle haetaan ja myönnetään jatkoa tai uusi lupa yleisen käytännön mukaan. Hanke heikentää maisemaa virkistyskäytön kannalta retkeilyalueen rajalla, mutta haitat eivät ole hankkeeseen kuuluvan maisemoinnin jälkeen merkittäviä.

Alue on vakiintunut myös asuinkäyttöön. Hankkeen melu on todennäköisesti häiritsevää alueen ympärivuotiselle ja loma-asutukselle, Kokonkallion maiseman menetys koettaisiin kielteisenä ja kuljetukset heikentävät liikenneturvallisuutta ja aiheuttavat asukkaissa turvattomuutta.

Hankkeen pölyhaitat heikentävät todennäköisesti sijoituspaikan lähialueen arvokkaita luontokohteita ja tuhoaa ottoalueella metsälain kalliokohteen. Kalliokohteen häviäminen on arvioitu luontoselvityksessä luonnonsuojelullisesti kohtalaiseksi vaikutukseksi.

Ympäristölupaa on haettu toistaiseksi, mikä aiheuttaa epävarmuutta vaikutusten keston.

Lemminkäinen Oyj:n Kokonkallion hankkeella on todennäköisesti merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia ottaen huomioon edellä mainitut hankkeen ominaisuudet, sijainti ja vaikutusten luonne.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (468/1994, 267/1999, 458/2006) 4, 6 ja 19 §
Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (713/2006) 4, 6 ja 7 §

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Osastopäällikkö

Leena Strandén

Ylitarkastaja

Leena Ivalo

PÄÄTÖS Saantitodistusta vastaan hankkeesta vastaavalle

TIEDOTTAMINEN

Päätöksestä kuulutetaan (14 pv) Tampereen virallisella ilmoitustaululla, ja päätös pidetään nähtävillä Palvelupiste Frenckellissä, osoitteessa Frenckellin aukio 2 B, Tampere. Päätös on sähköisesti nähtävissä ympäristökeskuksen kotisivulla, Internetosoitteessa www.ymparisto.fi/pir.

TIEDOKSI Tampereen kaupungin ympäristö- ja rakennusjaosto
Pirkanmaan liitto
Ympäristöministeriö
Suomen ympäristökeskus
Asukkaat, Pulesjärventie/muistutus 8.1.2007

LIITE Valitusosoitus

LISÄTIETOJA

Ylitarkastaja Leena Ivalo 040 714 6297 (poissa 29.10.–9.11.2007)